

Dr. GROSSMANN,
szem- és fülorvos
PESTEN,
József-ter 11-ik sz. alatt, Grosz-
féle házban.

Rendel hétköznapokon dél-
előtti 11-12 és délután 2-4 óráig. —
Szegények számára ingyen minden vas-
térnap délelőtti órákban. 722 (4-12)

Gége-, légsző- és torokbajban
szervenőknek!
Orvos és sebészudor
LÖRI EDE
a bécsi orvosi kar tagja, a bécsi köz-
ház volt másodorvosa, Türk tanárnak
gege-, légsző- és torokbetegségek osztá-
lyán Bécében. 681 (11-10)
Rendel a fennmilitett bajokban,
d. u. 2-4 óráig, vacsi-utca 6. sz. a.

Leszállított áron!
szerezhetők általunk következő jó munkák:

Asbóth János, egy bolyongó tárczájából 2 köt. (3
frt.) csak 1 frt. 40 kr.

Hámos Gusztáv és Kubinyi Lajos. Uti jegyzetek
Nyugoteurópa fővárosaiban (1 frt. 75) csak 50 kr.

Spitzig Izid naptár 1867-re (90 kr.) csak 40 kr.
— ugyanaz 1868-ra (90 kr.) csak 40 kr. (az
1867. évfolyamból még mindössze 30 példány létezik.)

Kassay Adolf, az új polgári porrendtartás magya-
rázata a törvény eredeti szövegével (1 frt. 50 kr.)
csak 80 kr.

Huszár Jenő, ábránd és való beszélyfüzér 2 kötet
(2 frt.) csak 90 kr.

Rosenberg testvérek.
bel- és külirodalmi könyvkereskedése és nemzeti óndódszata (antiquarium.)
735 (1-2)
Pesten, egyetem-utca 2-ik szám, a hazai pesti takarékpénztár új épületében.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent
tek és minden hiteltel könyvárusnál kaphatók:

A Bach-korszak adomáiban.
Összegyűjtő egy Bach-huszar
(Nyolczadrét. VIII. 200 lap.) Füzve 80 krajczár.

Farsangi cikkek
ajánlják

KERTÉSZ ÉS EISERT
Pesten, Dorottya-utca 2. sz., a „magyar király“ czimű szállodával
szemközt.

Báli legyezők.
Legújabb párisiak, változatos kiállításban
1 ft. 20 krtól kezdve 30 ftig.
Falgelyezők simák és áttörtek 35 krtól
2 ftig, selyem részekkel és festékekkel
díszítve, 2 ft. 20 krtól 10 ftig, mely
utóbbiakból az idén különösen új és
ajánlandó nemek jelentek meg tánczo-
sók és kísérő hölgyek számára, valamint
különműi álarci öltözékekhez illő is.
Nagy kedveltségnek örvendek az idén
az új:

Legyező-horgok,
diszesen bronzból készülvő s láncos-
kákkal ellátva, melyekre a legyezők táncz-
közben felfüggeszthetők, kiállításukhoz
képest 85 kr. — 3 ftig darabja.

Álarczok.
Gyermek álarczok 10 kr.—50 krig.
Közönségesek urak és hölgyek számára
15 kr.—1 ftig.
Eredeti torzképek, állatfejek stb. 30 krtól
4 ftig. Domino-álarczok sodronyból,
selyem, atlasz és bársonyból 40 krtól
2 ft. 50 krig.
Brilliant álarczok igen könnyűk és ked-
veltek 1 ft. 20 krtól 3 ftig.
Tréfás pléh-örök 15—50 krig.

Ékszerok,
hölgyek és urak részére, legújabb izlésben
acél, teknősbékahéj, elefántcsont, kris-
tály, carniol, jet, dobló or, utánzott gyé-
mántok, utánzott koragyöngyökből stb.
készülvő és nevezetesen:

Ékszer-készletek, összehangzó izlésű mell-
tűt és fülfüggőket tartalmazók 75 krtól
30 ftig, mellűt (brochok) 10 krtól 10
ftig, legújabb hajdíszek Chignon bog-
lárok és fésűk 35 krtól 10 ftig, nyak-
ékek 10 ftig, ingelő- és inguj-gombok
készletekben is 5 krtól 7 ft. 50 krig,
schawl és nyakkendő-tűk 10 krtól 5
ftig, medaillonok 20 krtól 5 ftig, óra-
láncok 10 krtól 6 ftig, színház és álar-
czos ékszerok.

Levelheli megrendelések különös figyelemmel és gyorsan eszközöl-
tetnek, kérjük azonban a küldendő tárgy árának közelítő megbá-
rozását. Meg nem felelő tárgyak visszavetnek. 727 (3-3)

Heckenast Gusztáv
könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek és min-
den könyvárusnál kaphatók:

Tompa Mihály. Dalok és románczok. A költő arcképével (480 lap
16-rét) vászonba kötve, aranyvágással 3 ft. 50 kr.

Tompa Mihály. Regék és népregek. Külön kiadás (446 lap, 16-rét) disz-
kötésben 3 ft. 50 kr.

Tompa Mihály, újabb költeményei. Külön kiadás (430 lap, 16-rét) vá-
szonba kötve, aranyvágással 3 ft. 50 kr.

Tompa Mihály, virágregék, negyedik kiadás (8-rét 420 l.) füzve 2 ft. 50
kr., vászonba kötve 3 ft. 60 kr., diszkötésben 5 ft.

Kollarits József és Fiai
„YPSILANTHOZ“
czimzett legelő

vászonruha gyári raktárban
vácsi-utczában Pesten,
kaphatók a legolcsóbb árakon s legnagyobb választékban
mindennemű kész fehérműek férfiak, hölgyek és
gyermekek számára.

Férfi-íngek, rumburgi, irlandi vagy hollandi vászomból, darabja 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft.
50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft.

Férfi színes íngek, 1 ft. 50 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft.

Férfi pamut madapolan íngek, 1 ft. 50 kr., 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft.,
3 ft. 50 kr., 4 ft.

Férfi-gatyák, magyar, félmagyar és francia mintában, félvászonból 1 ft. 10 kr., 1 ft.
50 kr., 1 ft. 55 kr., 1 ft. 60 kr., valdó vászomból 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 25 kr.,
2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr.

Férfi gallérok, kszelők, divatos nyakkötők, harisnyák és minden fajú vászon és ba-
tiszt zsebkendők és esernyők.

Hölgy vászon íngek, sima 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft. him-
zett 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5—14 ftig, a legújabb francia mintá-
ban 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 6 ft., 7 ft., 8 ft., 9 ft., 10 ft.

Hölgy francia derék-fűző, 1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr.

Hölgy perkal-corsettek, 1 ft. 85 kr., 2 ft. 20 kr., 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 2 ft.
75 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5, 6, 12 ft.

Hölgy alszoknyak, krinolinok, lészorszoknyak hölgy alsónadrágok, perkal, csis-
kos és piquet barochet, hátfőketők, harisnyák s minden fajú zsebkendők, szint-
egy gyapju szövött alsómellény s nadrágok és harisnyák, urak s hölgyek számára.

Fin vászon íngek, 2 évesnek 1 ft. 80 kr., 2 ft., 4 évesnek 1 ft. 90 kr., 2 ft., 10 kr., 6
évesnek 2 ft. 10 kr., 2 ft. 40 kr., 3 évesnek 2 ft. 20 kr., 2 ft. 45 kr., 10 évesnek
2 ft. 30 kr., 2 ft. 65 kr., 12 évesnek 2 ft. 40 kr., 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr., 14 évesnek
2 ft. 65 kr., 3 ft. 15 kr., 4 ft. 16 évesnek 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Fin-
színes és fehér madapolan íngek minden nagyságra és árban.

Leány íngek, sima s himzették, leány corsettek, nadrágok, alszoknyák és harisnyák.
Továbbá ajánljuk legnagyobb vászon-raktárunkban rumburgi, hollandi és
jlandi vászont, végtűt 27, 28, 30, 32, 35, 40, 50—120 ftig, creas vászont 12
ft., 12 ft. 50 kr., 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 25 ft.
Vászon törölközők, kötegio 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft.
12—20 forintig. 734 (8-8)

Színes ágyi kanavazson, vége 9 ft., 10 ft., 11 ft., 12 ft., 13—16 ftig.

Asztalkendők, kötegio 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 7 ft. 50 kr., 8—12 ft.

Abroszok és asztali terítékek, 6, 8, 10, 12 és 24 személyre.
Nagy választékban függönyök, ágy- és asztal-terítők, kavés abroszok, s cse-
mege kendők.

Menyasszonyi készletekkel kész fehérműi és vászonárúknak a legnagyobb vá-
lasztékban szolgálhatunk.
Nagy árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.
Rendelések még a levél érkezése napján legjobban eszközölhetnek, s a csomagolást
nem számítjuk.

7-ik szám. Tizenhetedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, február 13-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyszer hasábjátott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígátásnál 10 krajczárba; háromszor vagy
többször ígátásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécében: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. —
Bélyeg-díj, külön minden ígátás után 30 ujkraczár.

Felekiné, Munkácsi Flóra.

„Művész hazája széles e világ!“ mondja
a költő. De szavait csak bizonyos fentartá-
sokkal fogadhatjuk el általános igazságnak.
A művészet lényeges szabályai általános ér-
vényűek s hajdan- és uj-korban, keleten és
nyugaton ugyanazok. Az örök-szép fölvei
nem esnek a kor és éghajlat változó izlésé-
nek szeszélyei alá. Görögország költői, szob-
rászi, festői művei szépek maradnak, míg az
emberekből a szép íránti érzék ki nem hal;
s a Sakontalát, és Firdüzt s
Háfiz nyugaton oly gyönyör-
rel fogják olvasni mindig, mint
Dantét északon és Shakespea-
ret délen. Phidias szobrai előtt
ugyanazon édes ámulattal áll
meg a lélek, mint Rafael Ma-
donnája előtt. De művészetnek,
az általános s mindenütt és
örökre érvényes törvényeken
kívül, a kor és nemzetiség bé-
lyegét is magán kell hordania,
a melynek kebelében született.
A képművészetek tárgyaike-
vészbé esnek változás alá; de
a szülő művészetek, a zene, a
költészet, a színművészet, e sa-
játlagos kor- és nemzeti jelle-
get oly erősen tükrözik vissza,
hogy az színtoly lényeges al-
katrészekké válik, mint az áta-
lános szép. Hiába törekszik az
idegen, sohasem fogja úgy, oly
teljes mértékben élvezni tudni
más kor és nemzet művészetét,
mint a magáét; ha szokásait s
szellemét ismeri, ha nyelvét
érti is, ha gondolkodás- s érzés-
módjába áthelyezi is magát,
nem foghatja föl a hatás telje-
ségét, nem érezheti a lelkesü-
lés egész hevéit, melylyel más
nemzet művészelete saját népére
és korára hatott. Homér leg-
mértékben bámuló sem csügg-
hetnek ma úgy a vak öreg
ajkán, mint csüggött Görög-
szág nepe, melynek őseiről s
isteneiről dalolt. És akármit
mondjanak az örök-szép és az általános mű-
vészeti törvények tisztelői, mi azt hisszük,
a művészet annál tökéletesebb, minél job-
ban kinömvá viseli magán, az általános

szépség mellett, a kor és főleg a nemzetiség
bélyegét. Okát is adjuk. Mert a művészet
célja: hatni és pedig erősen, a kedélyekre.
Már pedig a mit a nemzetiség s kor bélye-
gének letörlése által nyerne az általános em-
beri kedélyre való hatásban, az sohasem
érne föl azon sokkal erősebb hatással, mely-
et ugyanakkor elszalasztott, saját korára
és nemzetére nem bírván hatni úgy, mint
hatott volna, ha korszerű és nemzeti marad.

véhez, melyen megzendül, s a pillanathoz,
melyen föl- és elhangzik. Miveltjeink bámul-
ták s élvezték Aldridget, Rachelt, Ristorit;
de élvezetök még sem leheté oly teljes, mint
ha vagy ök angolok, francziák, olaszok, vagy
a művész s művésznök magyarok lettek
volna. Megtanulhatjuk, a művészet is megta-
nulhatja, az idegen nyelvet, salonokban meg
is élhetünk nyelvtudományunkkal, csevegé-
sünkön talán észre sem veszik egy könnyen,
hogy nem anyanyelvünk, —
de ha szónokolni, költeni, vagy
játszani akarunk azon, hiány-
zani fog (s a ritka egyes
kivétel, ha van, csak erősíti
a szabályt) a hangból a szen-
vedély ereje, a szeretet bája,
a lelkesedés heve. Teljes mér-
tékben s hatással a színmű-
vészek csak nemzete szívéhez szól-
hat. S annyival inkább: csak a
pillanathoz, csak azon színházi
közönséghez, mely őt közvetle-
nül látja, hallja. A hír elviheti
névét messze. Késő századok
olvashatnak Rosciusról, Gar-
rickról, — de a ki nem látta
öket, nincs rólok fogalma sem.
„A színesz!“ — mond Petőfi —
„lekötve csügg egy rövid bi-
lincsen: ez a jelen; és a jövőhöz
semmi köze nincsen.“

Azért a színművész egye-
dül juttalma: a mit a jelentől
nyer. A közönség tapsai, a kri-
tika helyeslése, s az elismerés
nemzetétől, kortársaitól.

E méltó s oly megérdemelt,
és bizony nemirigyelhető, mert
egyetlen juttalomhoz akarunk
mi is e sorokban egy szerény
fillérkével járulni, nemzeti szin-
művészetünk egyik kitünősége
iránt. Nemzeti színházunk gyér
csillagai egyikéről, a drámát
látogató közönség kedvenczé-
ről, Felekinéről szólunk, kinek
arcképét lapunk hét év előtt
közölte ugyan, de ki e hét év
óta annyi új koszorut aratott, hogy mű-
vészi pályája azotai diadalait fölemelteni,
művészi élettrajzát az újabb adatokkal ki-
egészíteni, s ez alkalommal legújabb arcz-

FELEKINÉ, MUNKÁCSI FLÓRA.

képét is közölni nem látszhatik feleslegesnek.

Életrajza adatait csak futólag kell említenünk azon korig, midőn arcképe a „Vasárnapi Újság” 1863-ik évi 25-ik számában először megjelent. Németsországból, az akkori woffenbütteli hercezségből beszámazott német családból eredt. Nagyjapja osztrák katona volt s mint nyugalmazott alezredes telepedett le Munkácsra. Itt született fia, Gaidler Pál, ki később színészsé levén, szülőhelye nevét vette föl s Munkácsi név alatt a vidéki színészet egyik legjelesb tagja lón; művészi neve mellett azonban családi nevét is megtartotta. Nőül szintén színésznőt vett, Mészáros Annát, kit a vidéki színpadokon hasonlóan szívesen látott a közönség mindenütt. Ily szülők gyermeke, a kis Flóra, igazán el lehetett mondani, hogy színésznőnek született. Azt szokták mondani, hogy a ki a színpadon egy pár cipőt elszagattott, az töle többé nem tud megválni, ő pedig már gyermekcipőit is a színpadon szagatta el.

De nemcsak a sors véletlene jelölte színésznővé, a múza csókja is művésznővé avatta. A testi báj és arcz-szépség ritka mértéke, a véralakat heve az érzelmek élénk kifejezésére, eleven és gyors felfogás s szerencsés kifejezés hanggal, szóval, mozdulattal, — mind ez a legszebb egyesülésben már korán mutatkozott nála. 13—14 éves korában már nagy sikerrel játszott első rangú naiv szerepeket és pedig a vidék legelső pontjain, Aradon, Nagy-Váradon. Szülei, büszkén leányok tehetségeire, s bizva szép jövőjében, további képezetése végett egy bécsi nevelő intézetbe adták. Az intézetben néha német színelőadásokat rendeztek, s azokban Munkácsi Flóra részt vett és annyira kitűnt, hogy illetékes egyének a német színpadok dícsőségét s fényes jövőjét ígérték neki. Német művésznő lehetett volna; még sokkal fiatalabb, fogékonyabb volt, mintsem ne választhatta volna azt a tért tehetségeinek. De ő magyar leány volt, s inkább haza jött, hogy — mint szülőitől látta — nélkülözzen is, ha kell, nemzeti művészetéért.

1855-ben lépett föl először a pesti színpadon. Szépsége, bája, még csak fejlődő s máris meglepő tehetsége a közönség zajos tapsait szereztek meg neki; de egyszerre a rendes szerződést meg nem szerezheték; nem volt üres hely a „budget”-ben, s neki csak 8 frt föllépési díjt ajánlhattak egyelőre. Az ügyért, mely szívéhez nőtt, s a szebb jövő reményében elfogadta. Első nagy szerepe Rózsi volt, Szigligeti Czigányában. A hatás, melyet tőn, megalapította művésznői hírnevét s kijelölte jövőjét. Egyszerűség, természetesség, valóság az érzelmek kifejezésében, minden álművészi nyegleségek nélkül: ez művészetének jellege, s ez már akkor kitűnt a színtéletről, visszalépés nélkül fejlődött.

A kor hatása, melyre művészi fejlődése esik: meglátszik művészetén is. A drámai középfajok korszaka volt ez; midőn a francia színpad a modern drámát s színjátékot honosította meg a nagy tragédia helyett, a vígjátékot pedig eleven és csillogó elmés-ségű genre-alakkal népesíté meg. Munkácsi Flórának, — ki 1858-ban Feleki Miklós derék színművésznő neje lón, a nemes kedélyű, érzelmes, de nem érzélgős, természetes és gyöngéd fiatal hösnők szerepköre jutott: Hermance (a Tündérújjakban és a Szerencse gyermekében), Otília (a Halottak emlékében), Margit (Egy szegény ifjú történetében), Henriette (a Völgyliliumában), Ilon (a Nőuralomban), Mártha (a Benoiton családban), Magda (A társaságból), Margaréta (Paul Jones ban), melyet a szerző, Dumas

Sándor is látott tőle, s fölöle külföldi lapokban a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott, s számtalan más, hasonlóan jellem és alak lelt benne kitűnő személyesítőt. De közben a valódi tragédiai szerepek is tárgyai voltak művészi dícsvágyának, s Desdemónát, Juliát, Oféliát, Melindát, Adélt (a Bátor és bankárban), Rutland grófnőt (Essexben), Aydát (IV. Lászlóban), Mariamát (Heródesben), kitűnő értelemmel s helyes felfogással játszotta, bár a magas tragikum kifejezésére kevesebb szenvedélyvel rendelkezik, mint tehetséggel és sikerrel a nem-s vígjátékban és a drámai középfajokban. Közélebről Lecouvreur Adrienneban aratot nagy sikert s méltán. Átalában az utóbbi időben, úgy látszik, még magasb művészi koszorúért van hivatva mondhatjuk róla, hogy művészi tetőpontját még most sem érte el, annál távolab van attól, hogy hanyatlását várhatnók.

A kitűnő művésznő mellett a lelkes magyar asszonyt sem mellőzhetjük Felekinében. Hogy a társaság egyik előkelő díszsége, legkeresettebb kitűnősége, hogy családias jó anya s házi nő, — csak mellékesen érintetjük a nyilvánosság elébe szánt vázlatban. De hogy a jótékony czélú előadások s hangversenyek legkedvesebb, csaknem elmaradhatlan szereplője, kire minden nemes, hazafias és emberbaráti czél számíthat: azt meg kell mondanunk. Ha mint szavaló művésznő a hangverseny emelvényén, gyönyörű alakjával s páratlan izlésű öltözékében (mert annak titkát nőileg s művésziileg érti, mint csak kevesen), bája és igénytelensége varázsával megjelen: riadó tapsok üdvözlök s ha lelép, meg-megújulva kísérik.

Az első színészi nemzedék, mely nemzeti színházunkban a drámát oly virágzásra emelte: letűnt már; soknak helye ma is üres még; de a második nemzedékből senki sem áll magasabban az elismerés és közszeretet fokán, mint Felekiné. Ohajtjuk, szedje még soká megérdemelt koszorúit!

— á —

A vén asszony és a próféta.

(Török.)

Egy vén asszony a prófétahoz
Igy szól, míg hó imával áldoz:
„Szől, ama nap, ha Éden kerte
Aranykövekkel lesz kiverve,
Az üdv székéhez, valyon, mint én
Ily vén asszony bejut-e szintén?”
— „Az isten ments, Éden kertében
Hogy vén asszonynak helye legyen!
Kapuin szép s ifju meg által,
Bimbó ajakkal, ezüst állal.”
A vén asszony mikor ezt hallá,
Szívét mély bánat átnyilallá.
Szava elállt — majd nyögni kezdett
S ajkán keserv jajhangja reszket.
De a próféta szól, nevetvén:
„Akkor egy asszony sem marad vén,
De mind megifjuland, az Éden
Patakjának mosdó-vízében,
S az ifjúsággal visszatérnek
Szívübe szerelmek, remények.”

(Duhámi — Hammer.)

Sz. K.

A böles bíró.

(Svéd.)

„Nézz feleség csak oda ki,
Házunk körül jár valaki —
A hold-világ elarulá,
Ugy látszik próbált, gaz kölyök;
No várjon csak; ha rá török
S elérem: majd adok neki.”

A nő megrezzen, fölriad;
Tüstént az ablakhoz szalad,
Karján ringatva kisedét;

Szétnéz, kinéz az ablakon,
Csitítja gyermekét nagyra.
— S ajkán esalóka dal fakad:

„Szép kedvesem, légy csöndesen,
Ne háborítsd ily estelen,
Ne háborítsd a jó papát!
Hajnalba, róraté után,
Majd összecsokkol babám;
Most csak csicsijja, kedvesem.”

„Te, csitt te! Hagyd az ablakot!
Hallgass, ne dallj! mi szándokod?
Hisz szépen alszik a gyerek,
A tolvajt, azt meg elvered,
Daloddal üzted el magad;
Nézd már futásnak is eredt.”

S dűnyögve, mordul ágyba dül;
A nő még ott áll egyedül,
S halkán, félhangon egyre dall:
„Hajnalba, róraté után,
Majd összecsokkol babám.”

— Birónk pedig már hortyogott.

S. Jenő.

Tamás, a nagy.

— Nagyon sok ember életrajza, elbeszélés formában. —

Irta KAZÁR EMIL.

(Folytatás.)

Egy nyári este Izsák Tamás éppen sétájából tért vissza. Már birodalmába ért, s magásra tartotta fejét. Botját méltóságteljesen emelgette, s lépteivel a színpadi fejedelmek járását utánozta. Arca komoly volt, mint mindig övéi körében. Jobbról, balról sokan néztek ki az ablakokból, vagy áldogáltak az ajtóknál. A köszöntéseket Tamás alig tudta viszonzni.

Egyszerre csak Tamás átváltozott. Fejét lehorgasztotta, botját lomhán húzta a földön, léptei csoszogókká váltak. Valaki jött szemközt, a ki sem idegen nem volt, sem a szegfű-utcában nem lakott, a ki jól ismerte Tamást és sokat tréfált vele.

Gerezd Frigyes volt ez, fiatal ember, s városi alügyész.

— Jó estét öreg!

Igy köszöntötte a fiatal ember. „Jó estét öreg!” Épen az volt a baj, hogy Tamás és a fiatal ember közt nagy a korkülönbség. Ezt a konfidens köszöntést többen is meghallották. Tamás ur roszkedvű arcot mutatott és tovább akart menni.

— Honnan, honnan öreg?

Tamás érezte, hogy saját birodalmában merénylet történik ellene. Fejével intett arra felé, a honnan jött, és tovább akart menni. De Gerezd Frigyes többet is akart vele beszélni és elébe állt, miköztt bizalmasan megveregette az öreg ur vállát.

— Rosz kedvünk van öreg! Ma talán ismét borsot tettek a burnótjába.

— Ne említse, ne említse! — kiáltott Tamás, egészen kikelve arczából, s minden méltóság nélkül elsietett. Szíve hatalmasan dobogott, feje kábult és szeméi elhomályosultak. Hasonló érzelmek lehetnek egy üldözött fejedelmek, midőn trónjéért remeg.

Igy tett neánny lépést, mialatt ismét visszatért öntudata, s ezzel együtt teljes méltóságérzete. A mint fölemelte fejét, egy nyitott ablakot látott, melyen egy fiatal leányka nézett ki az utcára. Tamás urnak azonnal észébe jutott, hogy Gerezd Frigyes ebből a házból lépett ki. Kimondhatlan szíggorral arczán, így szólt a leányhoz:

— Máli húgom, te valaki után nézsz.

A leány arca lángvörös lett.

— Máli galambom, ti nálatok most volt valaki.

— Oh igen, tekintetes ur; — válaszolt zavartan a leány.

— Lánchordtát, lánchordtát! No soha sem hittem volna. Az a fiatal ember . . . no

galambom, én ismerem azt a fiatal embert, azt a széltolót, azt a kamaszt.

E kifakadásra az ablakban egy másik fej is megjelent, egy öreg asszony feje.

— Hogyan, tekintetes ur, Gerezd urról semmi jót nem tudna?

— Jó estét, Rudasné asszonyom! Kevés jót.

És ekkor Tamás ur hátra szegte fejét, összeredőzte homlokát. Arca még annyi jót sem mondott, mint szavai.

— Én istenem, igen illedelmet tudó fiatal embernek látszik. — Menj dolgozdra Máli lelkem. — És jó állása van. Az ember azt hinné . . .

— Az ember sokat hisz, és még sem úgy van, — szólt közbe zordonan Tamás ur, és lassudan emelgette szempilláit, a mi végtelen jól illik az erély kifejezéséhez. Nem ajánlom asszonyom, nem ajánlom.

Ezzel tovább ment, mert ha erőlyesen kellett föllépni, Izsák Tamás keveset beszélt.

Látni lehet mostani föllépéséből, hogy Tamás urnak semmi más terve sem volt, mint Gerezd Frigyes száműzni birodalmából.

Ugyanezen este elment a „fekete szegfű” is, hol az utczabeli intelligencia gyűlésezett, s hol Tamás urat kényelmes borszék várta. A mint belépett szigorú arczával, azt ma mindenki még szigorubbnak látta. Tisztelői kiragadták kezéből a botot és kaplapt s ülés-készre húzták a széket. A tisztelt férfit némán üdvözölte a bizalmasokat, s helyet foglalt karos székében. Mindenki hallgatott, s azt lehetne mondani, hogy ünnepi csend volt, ha a konyhából a tüznél levő sülték sercegeése be nem hallatszott volna. Akadtak, a kik ez alatt ittak, mások csendesen falatoztak, de a legtöbb tekintete a nagy férfura volt szegyezve. Végül valaki bátor volt megkérdezní, ha vajjon Tamás ur olvasta-e a mai lapokat. Tamás ur bólintott fejével, s azt válaszolta: „ostobaság!” E határozott nyilatkozat újabb némaságot szült. A jeles férfi utójára is oda szólt egyik szomszédjához.

— Rudas ur, az ön Málikája napról napra szebb.

— Köszönöm a megemlékezést, tekintetes ur. Isten tartsa meg önt sokáig.

— És leánya okozzon önnek számtalan örömet, — toldá hozzá Tamás, kegyetlenesen kocintva és fenéki kiüritve poharát. — Nos Rudas ur, azt akarom önnek mondani, hogy nem kell sietni férjhezadásával. Ugy tetszik, széptevője van. A leányok hasonló korban hamar lángra gyulnak. Engedjék meg kedves barátaim, hogy saját életemből idézhessek példát. Huszöt éves voltam barátim, telve vágyakkal és reményekkel. Jókedvű fizkő voltam én a magam idejében, s előkelő barátim lévén, a legelső házakhoz jártam. (Barátaim, az előkelők barátsága olyan, mint az árnyék. Eltűnik, mihelyt nem süit feleltünk a nap. Valóban, barátaim, a sors a mi napunk.) Lelkemre, szomszédok, ott sem voltam utolsó legény. Engedjék meg azonban, hogy részleteket ne mondjak. Ott kezdem, hogy gyöngéd viszony fejlődött ki köztöm s egy fiatal hölgy közt, kinek nevét azonban elhallgatom, habár az előkelő hölgyet önök közül — legalább névből — valamennyien ismerik. Báró kisasszony volt barátim, 17 éves, mint az ön leánya Rudas ur; és másfél millió évi jövedelme.

Itt Tamás ur elhallgatott egy pillanatra s aztán felkiáltott: „Másfél millió!” Megcsóválta fejét s néhány korty bort ivott. Környezete kézbe támasztott állakkal hallgatta.

— Be kell vallani, uraim, hogy szerettem.

— Meghíszem azt! — kiáltott a hallgatók egyike, kinek füleiben még most is a másfél millió zúgott. De Tamás ur egy szigoru tekintettel helyre utasította.

— Uraim, életemet adtam volna érte. A bájós hölgy szintén szenvedélyesen vonzódott hozzám, és — lelkemre, úgy volt, a mint el fogom mondani, — és ő maga ajánlotta ide kezét.

— Hogyan, azt akarta, hogy ön nőül vegye? — kiáltott föl az iméni hallgató.

— Igen, barátim. De ekkor bennem felébredt a büszkeség. Hogyan? gondoltam, nekem az erőteljes, munkaerős férfinak egy gyöngé nő adja meg a földi jöletet? Félttem, hogy a kényelemben elpuhul szellemem. Ah, barátim, biztos reményeim voltak a jövőben, és én lemondtam, vérző szívvel, de büszke lélekkel.

— A másfél millióról?

— És ime, a sors mennyire sujtolt!

— Minő karakter, minő karakter! — kiáltott a „fekete szegfű” csaplárosa.

— Tehát, édes Rudas ur, vigyázzon leányára. Ma is láttam onnan kijöni valakit, a kit én nem szeretek.

Rudas ur, ki az utca legtekintélyesebb házbirtokosa volt, tenyerével dörszölte homlokát, majd meg két ujjával orra tövét, végül pedig torkát vakarta.

— Valóban azt hiszi a tekintetes ur, hogy ez a fiatal ember . . .

— Édes barátom, én ismerem az embereket, s e fiatal embert kiválólag ismerem.

— A tatár vigye, ha még egyszer jó, senkit sem talál otthon.

Tamás ur diadalmas tekintetet vetett környezőire, és szivarra gyújtott, mialatt a husos fejű csapláros egyre csak azt mormolta: „mily karakter, mily karakter!”

Izsák Tamás azzal a nyugalommal ült ott, és ment haza később, melyet csak egy gyöztos hadvezér érezhet. Diadalmórosan hajtotta le fejét párnájára, s miután figyelmeztette nejét, hogy a léleketet ne szívja oly nagy zajjal, elaludt. De álmában rémek üldöztek, s minden rém Gerezd Frigyeshez hasonlított. Látott egy arkangyalt is, ki lángpallossal kezében, a szegfű utca bejáratánál örködött, midőn ő a hivatalból tért haza. Ez az arkangyal is a városi fiatal alügyész volt, s elítzte őt a szegfű utcától.

E rettentő álomlátás folytán reggel igen kedvetlen volt, s fejébe furódva találta az emésztő gondolatot: mit tevő lesz, ha minden éberség daczára is Gerezd Frigyes betör a szegfű utcába, s tönkre teszi hatalmát. Terveket koholt, s ezek annyira elfoglalták, hogy hivatalában sem beszélt senkivel.

Mint tapintatteljes hadvezér, legelső teendőjének tartotta: erődítéseket tenni a fenyegetett tartományban, s a jó szellemet éberem tartani övéi kebelében. Ezért legelőször is igen sok latin szót használt; továbbá a természet esodáról beszélt oly hangon, mintha csak egy kályha befűtéséről lett volna szó. Majd világeseeményekkel foglalkozott, s apró-cseprő dolgokból, melyeket senki sem részesített figyelemben, nagy horderejű következményeket jósolt; a jelenléteken eseményeket pedig, melyek a lapok és kávéházak utján övéi körébe is elhatott, szót sem érdeklőknek nevezte. Sőt valási kérdéseket is állított föl, s az elnyomott fogalmának magyarázatát azon következtetéssel zárta be, hogy: egyedül csak az istennek tartozunk mindennel, másnak semmivel. Tehát az adófizetés a legigazságtalabb. Ezután az adózást támadta meg, s ilyenforma szavakkal végezte támadását:

„Isten látja, hogy őszintén beszélek, mert hisz én magam is adókból kapom fizetésemet.” Az önzetlenség eme szavait lelkesen megénegették, mire Tamás ur még azt is kijelentette, hogy részéről kész lenne fát vágni és kapálni is, ha az adókat eltörölnék.

— Ez aztán az államférfiúi észjárás! — kiáltott a husos fejű csaplár, ki épen az nap érzékeny bírságot fizetett, miután a fogyasztási adó alól ki akart bújni.

(Vége köv.)

Kossuth elfogatása 1837-ben.

IX.

Lapunk I-ső és 2-ik számában több érdekes levelet közöltünk, Bártfai, Wesselényi, Deák s Kossuth tollából, az utóbbinak elfogatására s részben az „ifjak” pörére vonatkozólag, T. munkatársunk Miskovszky Viktor, Kassáról, még egy eredeti levelet küldött be Wesselényinek, melyben ez, egy barátját — nem tudni kit, mert a levél címzírata elvesztett, — Kossuth elfogatásáról értesítvén, se-gélytelenül maradt családját hazafias pártolá-sába ajánlja. Wesselényi levelenek tartalma rokon a már előbb V. szám alatt közlöttével; s mindkettőben említve van, hogy többeknek is irt e tárgyban s ugyanezen czélból. Ugy látszik, a buzgó barát és hazafi, ha szóban nem is épen egyező, de hasontartalmu körleveleket intézett az ország különböző megyéibe, barátaihoz, s elvtársaihoz, hogy általok a törvényhatóságokat részvétre s tevékeny segélyre indítsa. Éleveleken Wesselényi tüzleke ömlik el; érdekes világot vetnek a korra s az író lelkiletébe. Ez utabbnak közlését, ismétlésbe esni sem félve, szintén érdekesnek tartjuk. Itt következik:

Kedves Barátom!

Kossuthot tegnap éjjel elfogák. Csak ötlet érte-e e sors, vagy lettek-e mások is áldozati az erőszakot szülő önönak nézeteknek, melyektől a hatalmasok magokat Haza s Király veszélyére vezéreltetik, nem tudom. Lehet hogy egypár nap múlva talán több másokkal én sem fogom már Isten szabad levegőjét szívni. Bármí történjen, nekem s minden velem egyetértőknek keblünk tiszta s polgári törvényes kötelességeink teljesítésének érzete ad elég erőt arra, hogy a törvényes jussok törvényes oltalmazásáért reánk mért bármí üldözéseket s csapásokkal férfiasan elűrijük. Kik a kormányt az erőszak botránkozató s veszélyes útjára birták, kettőt vehettek czélba: vagy azt, hogy mindenkit a szabadszöllástól s alkotmányunk és nemzeti kifejődésünk melletti törvényszerű törekedéstől elrettentsenek, s így most a Törvényhatóságokat, majd az Országgyűlést szolgáló szelleműekké varázsolják, vagy pedig másfelől, hogy illy égető fájdalomt okozó ingerlés s keserítés által itt vagy amott tettleges kitörést eszközöljenek, melyet nemzeti létünk s alkotmányunk letiprására kívánt ürügyül használhassanak; mentse az elsőtől a Magyarok Istene nemzetünket, mentse a másodiktól ön okosságunk, törvény iránti határtalan hódolás s azon meggyőződés, hogy az elnyomottnak fizetés s igazságát minden újabb elnyomás tisztábbá s erősebbé teszi.

Szegény Kossuthnak Apja, Anyja s Testvérei szánakozást gerjesztő állapotban vannak, ez életbeli minden örömtől, reményektől s egyedüli istápjoktól megfosztva elhagyatva állanak inség és nyomorúság szelín egy borzasztó jövendő örvényébe tekintve: Szent kötelessége most minden magyarnak s becsületes embernek és Törvényhatóságnak a hazafiság és törvényesség ezen nemességű Martyrja családját e siralmas állapotjában résztevő gyengédséggel, önmegerőteltéssel

s áldozattal is segíteni. Ők most a mi rokonunk, mi vagyunk nekik testvéreik gyermekeik. Erkölcsi jaj s gyalázat lenne az mindnyájunknak s Törvényhatóságainknak, ha azon észszel, tudással s akarattal tündöklő hazafinak családja, ki mindenét feláldozta törvényes kötelessége teljesítéséért, szemünk láttára inséggel küzködné. Nehány embernek alamizsna formában s mennyiségben történő adakozása: igaz, hogy mind szerencsétlen barátunkat, mind nemesen érző házanépét sértené, gyalázná; de egy nemzeti adózás, melyet hazafiak s Törvényhatóságok az érték szenvedő hazafinak szentelnek, illik hozzá is hozzá is; ki többet tehet, kinek szíve melegebben ver, áldozzon többet; ki ezt nem teheti, annak kis adománya is színt öly áldást szülő és érdemlő. — Külföldön

jukon áldozatul esnek is, legalább házanépök az inség martalékjává nem válnak. De nem meritek bús lelkemből több szavakat, hogy az ügyet szivedre kössem, tudom szinte oly melegen érzem azt, mint én, tegyél tehát s tegyetek a mit csak lehet. Hazafiúi válszodat minélelőbb kikérvén s várván maradok Pesten május 6-án 1837. barátod

Wesselényi, m. k.

A debreczeni színház.

Debreczen egyik ringató-bölcsője volt a magyar színészetnek.

Midőn József császár halálával a germanizációra irányzott törekvések halomba dőltek, az ottani ref. főiskola növendékei közül váltak ki azon derék ifjak, kik az egyik legelső magyar színház-

1860-ban a jogküzdalem központjává vált Debreczen ismét felelevenítette az eszmét.

A szabadságharc órá Debreczenben egy derék csapatja küzd az uttörőknek a haladás és művelődés ügyei mellett. Lehetnek valami százan, tagjai kevés különbséggel husz év óta ugyanazok: a debreczeni értelmiség. Ezek közül telt ki az ottani intézetek és intézmények vezérszemélyzete, ezek alakítottak jóra való vállalatokat, hasznos egyleteket, ezek képezték a jog harcosait, az alkotmányos tisztviselőség zömét, a választmányokat és bizottmányokat. Ezek 1860-ban mint a taktikáért vezetői 400, mint az „István“ gőzmalom vezetői 500 főt ajánlottak fel állandó színház építésre, a kaszinóban pedig, s magán összejöveteleken és mindenütt, a hol csak tehették, szünt nélkül az ügy előrevitelén munkálkodtak.

Az akkori községtanács, e rendületlen férfiak buzgalmanak hatása alatt 150,000 főt és egy üres telket ajánlott fel állandó színház építésére. Az 1861-diki tanács nemcsak megerősítette a ha-

Debreczeni színház. — (Gondy és Egey fényképe után Haske.)

házajokért szenvedő több nemes férfiak családjai számára gyakran történtek aláírások, s azokat a dúsnak ezerei épen úgy díszesítik, mint a szegény napszámosnak egy két fillérje. Meg vagyok győződve, hogy mind a megye Rendeit e nemes áldozatra bírni, törekedni fogsz, mind pedig tenmagad leteszed azt e szent oltárra. És ezen áldozatnak sikere és haszna nemcsak szerencsétlen barátunk börtöne kinjait enyhíteni, nemcsak gyászba borult házanépét kétségbeeséstől menteni fogja, hanem az egész Hazára is malasztal teljesen hatand; a Kormány kezében vannak ugyanis az ijesztő s büntető eszközök, ő nála minden csábító módok, s csillámló jutalmak, csak egy pusztá helybenhagyás az, mivel a Nemzet az érte küzdöket jutalmazhatja, legyen ezen küzdőknek bár azon vizsgálataluk, hogy ha veszély tellyes pályá-

szálatot szervezték, s példás kitarással, erős küzdelemmel uttörői lettek a magyar színészet ügyének.

Ez időben azonban a színészek nemcsak városról városra jártak buzgalommal, művészetükkel, hanem a városokban is házról házra kellett nyomorult lomtárakkal vándorolniuk.

Előbb a vendéglő terme, később egy középület engedtetett át színházul. Végre a Nánássy család egy magtár színi előadásokra átalakított; de az magtárnak sem lett volna nagy, színháznak épen kicsiny volt, — hogy egyéb hibáit és hiányait ne említsük.

Annál fogva már a 40-es években felmerült Debreczenben az állandó, tisztességes színház szükségzete. E szükségzete 1843 táján megszólalt, de hamar ismét elhallgatott s a magtár tovább is színház maradt.

1854-ben az eszme újra megpendült, s az akkori mindenható polgármester ismert erélyével karolta fel és érlelte az ügyet, aztán pedig ismert ingatlanságával elejtette azt.

tározatot, de hozzá látott végrehajtásához is. Előre látván a bekövetkezendőket, sietett munkájával, úgy hogy a Schmerling tisztviselőség az épületet már megkezdettül találta, s nem tehetett mást, ha akart volna is, mint azt befejeztetni.

Időközben Reszler István színügyi vállalkozó Debreczenben ideiglenes színházat épített, s abba valóban kitünő társulatot vitt. Némileg e jó törekvés, de különösen az állandó színészet ügyének támogatására a debreczeni értelmiség színügy-egyletté alakult s hirlapot alapított, melynek segítségével céljait előmozdította.

E színügy-egylet életrevalóbb volt, hogysem munkálkodását a Pálffy-kormány jó szemmel nézhetne volna. E kormány nem engedett az egyletnek döntő befolyást a színház ügyeibe; hanem azért tudott az magának befolyást szerezni. 1861 óta szilárd lábon tartotta Debreczenben a színi vállalkozást, 1865-ben, midőn a szép, nagy színház aug. 20-kán ünnepélyesen megnyitott, ez ünnepélyen annak szelleme lebegett, ezer meg ezer boszantás, helytelenség és jogtalanság daczára

fenntartotta magát, s kivitte, hogy 1866. év tavaszán a debreczeni színészetnek kontár kezében végkép elromlott ügye teljesen kezébe adatott.

Tisztelet ez egyletnek, elismerés tagjainak. A debreczeni állandó színház ügyeit a színügy-egylet kezeli. A színház átadott neki 10 évre. Jót áll a befizetésekért, és a művészeti jó irányért. Tisztviselőket nevez. Mindenről pontos, nyílt számadást vezet.

Ma már eredményeket mutathat fel. Szakértő,

Előadott 41 eredeti és 178 nem eredeti mű. Összes bevétel 61,055 frt. ebből múlt évi maradvány 380 frt, napi jövedelem 45,216 frt, bérlet 8785 frt.

Összes kiadás 61,055 frt, ebből havi fizetések 37,750 frt, kölcsön törlesztés 2000 frt.

A tiszta vagyon állása 17,439 frt. A város részint természetiekben, részint készpénzben 10,260 frt segélyt adott. E kimutatáshoz a választmány köv. meg-

napi költségeken kívül, az összes személyzet teljes havi díjai is mind a három ízben hiány nélkül pontosan fedeztethettek.

Es így azon nagy cél felé, melynek előérére ezen vállalat életbeléptetése által a színügy-egylet törekedni kívánt, — mint a három évi számadás eredménye igazolja, — jelentékeny közeledés történt; — mert egy jól szervezett társulat folytonos együtt-tartása és pontos díjazása által, a debreczeni és nagyvárad közönség műgényei-

Képek a pusztáról: 2. A juhász. — (Gondy és Egey fényképe után Jankó J.)

buzgó, jó igazgatót és alkalmas tisztikart választott. Külső és belső rendszabályokat szerkesztett. A színházat jó darabokkal és személyzettel ellátta. Az ügy virágzik kezelése alatt szellemi úgy, mint anyagi tekintetben.

Munkálkodásának és törekvéseinek legmértöbb bizonyága a közelebb lefolyt (1865/6) színi évről való számadás és az ahoz csatolt jegyzetek, melyeket az egylet által kiadott adat-gyűjtemény nyomán itt közlünk:

jegyzéseket és figyelemre méltó következtetéseket csatolja:

„A színügy-egylet által szerződött társulat, a májustól szeptember végéig terjedő nyári idény alatt, mind a három évben Nagy-Váradon működött; hol a magyar színészet ügyét minden időben pártfogoló hazafias érületi közönségnek oly buzgó támogatásában volt szorosság részeseülni, hogy a bevett jövedelemből, a jelentékeny összegre menő utazási, szinkör, felszerelési- és

nek kielégítésén kívül, a vidéki színészet biztos alapra helyezésének, s ezáltal közvetve a nemzeti színügy fejlesztésének útja is egyengottetett.

Hogy a tíz évre tervezett vállalat vége meg fog-e felelni a jó kezdetnek, és meghozandja-e a várt kedvező eredményt: az a jövő titka.

De ha az eddigi eredményből szabad következtetni; — ha fontolóra vesszük, hogy míg az első évi bevétel, — a 14,000 forintos kölcsönt le számítva — csak 47,939 frt 73 krra ment, a má-

sodik év már 54,920 frt 62 kr., a harmadik pedig 61,055 frt 67 kr...

Azonban, bármit hozzon is a jövő, annyit az eddig elért eredményből is bátran következtethetünk...

Ezen tapasztalásból pedig azon tanúság vonható, hogy ha a nemzeti színeszet ügyének lendületet akarunk adni...

A tényleg beszélnek. Vajha ez esetben beszéd-eket meghallaná, a kibez intézve van...

Képek a pusztáról.

II. A juhász.

A pásztorember legpatriárkálisabb faja. Ó-testamentomi alak, melynek történelme átszűrődik az apostolok és idyll-iroktól kezdve...

ugrifüles ötleteivel az udvart mulattatja, s megelégszik ugyan a hulladékkal, de harap is aztán tőle.

És van neki, a mi legfőbb költészete. Egy kis furulya, vagy bodzafüflinkó, melynek hangjában az egyszerű elegáns és a magas szoros emelkedettség egyesül...

Eszterházy fogadott, hogy egész Spanyolországban nincs annyi juh, mint az ő jóságain...

Adomák és jellemvonások a skót életből.

— Dean Ramsay könyve. — (Vége.)

Az egyházi fogyelem régebben nagyon szigorú volt. Volt rá eset, hogy egy párnak, kik nem szabad módon éltek együtt...

Mulatságos neve volt ennél a büntetésnek, a templomban alvók megfedezése, s illetőleg annak a következő példája.

Egy nemrég meghalt humoros pap, kinek a házasság felől negyven is komoly nézetek voltak, hogy hozzá esketése végett menő párnál...

Skóciában volt az is némely vidékeken, hogy a pap a nagyobb birtokosok előtt, kik egyszerűen az egyháznak patronusai voltak...

Dacára az ország értelmi és vagyoni virágzásának, tagadhatalan, hogy a nagy városok piskosabb részeiben és utcáiban egy olyan külön nemzedék él és növekedik...

reger is, hogy mindenki juhász a kutyáját is elvitte magával a templomba, s a gyülekezet fele rendszeren ebekből állt.

Az ur asztalához járulni akarók templomban történi szokott megvizsgálása is sokszor ijtött ki mulatságosan. Igy a pap kérde egy hallgatót...

A kis leánykának reflectiv felelete sem rossz. „Miért csináltak az izraeliták maguknak aranybornyut?”

Egy-egy ünnepélyesebb alkalommal gyakran 3-4 pap is szerepelt egyszerre a skótknál, gyönyörűsége mind maguknak, mind a gyülekezetnek...

Egyéb babonák közt, melyek a skót köznépek közt meglóvtak, a keleti part-városok népségénél egy nagyon sajátos történet tartotta fenn magát egész az újabb időkig...

Dzscára az ország értelmi és vagyoni virágzásának, tagadhatalan, hogy a nagy városok piskosabb részeiben és utcáiban egy olyan külön nemzedék él és növekedik...

és aztán elmentem, hogy egy kicsit hadd örüljön neki, a szegény ember. A vallásos érzéssel közel rokon a politikai érzés...

lehetővé teszi, hogy rövid idő alatt mindenütt, hol erős ellenálló erővel bíró ércz kiváttatik, vas helyett aczél alkalmaztathassék.

A vasipar.

A vas hasznáról, nélkülözhetetlenségéről annyit írunk, annyit beszéltek már, hogy szinte lehetetlen látszik e tárgyról újat mondani.

Azt mondja Chevalier, — kinek a legutóbbi párisi világkiállítás leírásához csatolt bevezetést követjük legnagyobb részben e sorokban...

Ez, sőt gyakran egyetlen anyaga a legkülönbözőbb eszközöknek, melyek segítségével az embernek daczoolnak, melyekkel a természet felett uralodunk...

De ellenkező irányban is a mű-eszközök annyira tökélyesbítették, hogy oly vékony vaslapok állíthatnak elő, melyekből, ha 4000 darabot egymásra tesznek...

Az aczél áranak eme tetemes lejjebbállása az olympusi játékoknál igen drága volt. Az olympusi játékoknál egy darab vas volt a görög hősök jutalma...

Az aczél áranak eme tetemes lejjebbállása az olympusi játékoknál igen drága volt. Az olympusi játékoknál egy darab vas volt a görög hősök jutalma...

Különösen nagy előnyökkel fog járnai a vasnak aczél általi helyettesítése a vasuti serekre nézve. Alig hinné az ember, hogy a vas-sínek mily könnyűen elkopnak.

Magának a vasiparnak haladását loginkább mutatják a nagyszámu, s roppant haladású tanúsító mechanikai eszközök; s valóban csak ezek segítségével lön lehetővé, hogy a vasipar oly töltélységű nagyságu készítményeket mutathat fel...

Ha nézzük a hajóépítéstelet, mindjárt fel fog tűnni, hogy most a hadi gőzöskökhöz sokkal nagyobb gépek kiváttatnak, mint az előtt...

Hogy a hajók páncélozására szükséges tömör s teljesen forrasztott vaslapok előállíthatassanak, természetesen az olvasztó kemencékkel is át kellett alakítani a oly elemekkel és szerkekkel ellátni...

Egy szíval a vasipar teljesen átalakult, miről nyugot Európa minden vasmű-gyára tanuscolthatik. S itt zászlóvivőként természetesen Anglia szerepel, bár Francia- s Németország...

A kiknek alkalma volt nagyobb szerű vasgyárakat megzemlenni, valóban úgy érezhették magukat, mintha titánok között volnának.

Egyrészt a mechanikának, másrészt pedig a melegeg intenzívításának köszönhető a vasipar terén elért eme bámulatos siker.

Az aczél általános alkalmazása következtében tetemesen lejjebb szállott. Angliában újabb időben egy mássa öntött vas ára alig megy többre 1 forintnál...

Egyik sajátossága a vasiparnak az öntött vasból készített művek; a haladás é-mű-ágban is oly nagyszerű, hogy azt hinné az ember, hogy a tökély...

legmagasabb foka e téren is elértett. Szobrokat, ugró kutakat s mindennemű művészeti műveket láthatni öntött vasból, s oly művészen kivive, hogy sem esin, sem a külalak szépsége tekintetében nem lehet tökéletesebbot kívánni.

Az ismert adatok szerint földünkön 212 millió mázsa nyers vas termeltek, melyből, mint láttuk Anglia 100 millió mázsát, Franciaország 25, Németország 20, Belgium 18 millió mázsát...

Magának a vasiparnak haladását loginkább mutatják a nagyszámu, s roppant haladású tanúsító mechanikai eszközök; s valóban csak ezek segítségével lön lehetővé, hogy a vasipar oly töltélységű nagyságu készítményeket mutathat fel...

Ha nézzük a hajóépítéstelet, mindjárt fel fog tűnni, hogy most a hadi gőzöskökhöz sokkal nagyobb gépek kiváttatnak, mint az előtt...

Hogy a hajók páncélozására szükséges tömör s teljesen forrasztott vaslapok előállíthatassanak, természetesen az olvasztó kemencékkel is át kellett alakítani a oly elemekkel és szerkekkel ellátni...

Egyrészt a mechanikának, másrészt pedig a melegeg intenzívításának köszönhető a vasipar terén elért eme bámulatos siker.

Az aczél általános alkalmazása következtében tetemesen lejjebb szállott. Angliában újabb időben egy mássa öntött vas ára alig megy többre 1 forintnál...

Egyik sajátossága a vasiparnak az öntött vasból készített művek; a haladás é-mű-ágban is oly nagyszerű, hogy azt hinné az ember, hogy a tökély...

legmagasabb foka e téren is elértett. Szobrokat, ugró kutakat s mindennemű művészeti műveket láthatni öntött vasból, s oly művészen kivive, hogy sem esin, sem a külalak szépsége tekintetében nem lehet tökéletesebbot kívánni.

Az ismert adatok szerint földünkön 212 millió mázsa nyers vas termeltek, melyből, mint láttuk Anglia 100 millió mázsát, Franciaország 25, Németország 20, Belgium 18 millió mázsát...

Magának a vasiparnak haladását loginkább mutatják a nagyszámu, s roppant haladású tanúsító mechanikai eszközök; s valóban csak ezek segítségével lön lehetővé, hogy a vasipar oly töltélységű nagyságu készítményeket mutathat fel...

HIRDETÉSEK.

77 (4-5) Ez a legolcsóbb árúhely.

Karlsbadi porcellán.

A DRESSLER J.-féle porcellán-gyárból

különösen ajánlandó:

Ebéd-készlet 6 személyre	11 frttól 150 frtig	Thea-készlet 6 személyre	4.50 frttól 15 ft.
" " " 12 " "	20 " 50 "	" " " 12 " "	6 " 35 "
" " " gazdag aranyzással	40 " 250 "	Reggeliző kávéra s theára 1 és 2 személyre Platteau-val vagy a nélkül	" " " 2 " 25 "
Kávé-készlet 6 személyre	3.50 " 12 "		
" " " " " "	5 " 30 "		

Konyha-edény porcellánból vagy Chamot-földből minden nagyságban és alakban a legolcsóbb árakon; továbbá mindennemű porcellán-áru.

A főraktár van:

Pesten,
Bálvány-utca, a Mocsonyi-féle házban 1. sz. alatt.

Vidéki megrendelések az árak utánvétele mellett a legpontosabban intézettek el.

Bálvány-utca, a Mocsonyi-féle házban 1-ső szám. 724 (6-16)

Az árjegyzékek tartósságáért kezeskedünk.

A leghiresb s kiz. szabadalmazott

Oxford eszencia

meggyógyít azon pillanathon minden makacs fogfájalmat. Hatátsága a leggyorsabb s legsikeresb.

Egy üvege ára 50 kr.

Raktárak: Bécs s az ország minden nagyobb gyógyszerüzében léteznek. Nagybani megrendeléseket elfogad Zulin G. cs. kir. szabadalom tulajdonos Triestben.

Főraktár Pest s a vidékre nézve. Török József gyógyszerésznél, király-utca 7-dik szám alatt. 648 (10-10)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz. a.), megjelent és minden hiteles könyvkereskedésben kaphatók:

Tompa Mihály.

Virágregék.

Negyedik kiadás.

Szinyymatu czimmel.

8-rét 820 lap) füze 2 ft. 50 kr., vászonba kötve 3 ft. 60 kr., díszkiadásban 5 ft.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.), megjelent, és ott, valamint minden könyvárusnál kaphatók:

Uj teljes magyar és német szótár,

tekintettel az egyes szók helyes kiejtésére,

rokonságára, valamint azoknak hajlítása, füzete s különböző értelmeinek körülírás által meghatározott szabatos előadására, különös figyelemmel levén a természettudományokban, az új törvényhozásban a kereskedelemben stb. szakosodás szak- és műszavakra.

Irta Dr. **BALLAGI MÓR** tanár.

I. kötet.

NÉMET-MAGYAR RÉSZ.

Harmadik kiadás.

8-rét (863 lap. Borítékba füze 4 ft. Francia-bőrbe kötve 5 ft.

II. kötet.

MAGYAR-NÉMET RÉSZ.

Harmadik kiadás.

8-rét (728 lap). Borítékba füze 4 ft. Francia-bőrbe kötve 5 ft.

FOGARASI JÁNOS

NÉMET ÉS MAGYAR SZÓTÁRA

a legújabb és legjobb kútfők után.

Ötödik javított és bővített kiadás.

Magyar-német vagy német-magyar rész külön, füze 2 ft. Vászonba kötve 2 ft. 50 kr.

Ujabb kori

ISMERETEK TÁRA.

Tudományok s politikai társas élet encyclopaediája.

Hét kötet. — (684; 666; 666; 672; 664; 628; 476 lap, nagy 8-rét) füze egy-egy kötet ára 2 ft., a hét kötet együtt füze 14 ft. Vászonba kötve 20 ft.

Közhasznú

MAGYARÁZÓ SZÓTÁR

a magyar irodalmi művekben,

magán és hivatalos iratokban, hírlapokban, folyóiratokban és

TÁRSALGÁSI NYELVBEN

gyakrabban előforduló

idegen szavak megértésére és helyes kiejtésére.

Irta **BABOS KÁLMÁN.**

8-adrét (328 lap). Borítékba füze 1 ft. 80 kr., vászonba kötve 2 ft. 40 kr.

RÖCK ISTVÁN PESTEN,

ajánlja

gépgyárából (soroksári-utca 2. sz.)

tisztogató és zsákolóval ellátott

hordozható cseplőgépeit

e mellett

6 lovas hordozható hajtóművel, mely szintén új szerkezettől 2 lóerejénél könnyebb járatu, végre

Hentzmann-féle, amerikai cseplő-gépeit

1, 2, 3, 4, 6 lóerővel; mindenféle nagyságu szecskavágó-gépeit, kéz- és lóerőre; különféle nagyságu répvágóit, kukoriczamorzsolóit, ekéit, boronáit, bor-sajtóit, sódarait, valamint ló- és gőzerőre alkalmazott örlőmalmait; minden nagyságu fekvőgőzgepeit mozdonyait és vízszivattyuit. Gyártmányainak jósága s tartósságáért kezeskedik.

RÖCK ISTVÁN, gyártulajdonos.

731 (4-6)

Csak alapos gyógyítás biztosít utóbajok ellen.

Titkos betegségeket s tehetetlenséget, elgyengült férfierőt,

gyakori magfőlések, sőt a végképeni tehetetlenséget katonai és polgári körökben sikerrel használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az újonnan keletkezett 48 óra alatt) gyógyítja **WELSH J.** gy. orvos és szülész, az itteni cs. kir. garnizon főkorházban kizsoltgált osztály-orvos, minden alkalmatossággal egy a titoktartás, mint a gyógyszerkönyvben jól beosztott rendelő-intézetében Pest, kis mező-utca 33. sz. 1. emelet, (a "Terézsihoz" címzett gyógytár szomszédságában), bemenet a lépcsőn, naponként reggel 7 órától 10-ig és délután 1-4 óráig.

Férflak és hölgyek részére külön bemenet és külön várószoba. Díjjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. 675 (12-12)

Párisi legyezók

2.50, 3, 4, 5, 10, 30 ftig.

Báli ruhák

30, 35, 40, 50, ftig.

Tarlatán: vége 3, 4, 5, 6, 8, 15 ftig.

Összes árjegyzék bérmentve.

Türsch F.-nél

Pesten, vaczi-utca 19. szám alatt

713 (4-4)

PERSIÁBAN.

Vándorlásaim és élményeim VÁMBÉRY ARMIN. Irta Nagy 8-rét (X és 899 lap), ábrákkal 50 kr.

Hatodik kiadás (magyar nyelven harmadik).

A nemi élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 616 (8-12)

Függelékkel a bujakkori ragályzásról és Dr. Rodet, lyoni orvos

ragályelleni legbiztosb óvszeréről, a férfi és női ivarszerek bonctani ábrával. Ára: 1 ujforint.

Postán megküldve 10 krral több utánvétellel 40 krral több. Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Eiber V. P.

Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek és minden hiteles könyvárusnál kaphatók:

Aradi fogságom alatt

ADATOK

az 1849. évi

szabadságharcz,

különösen

az Erdély havasai ellen vezetett hadjáratról.

Irta

Kászton Impérfalvi Csutak Kálmán,

honvédezeredes.

Ára 1 forint 60 krajczár.

MOLL SEIDLITZ PORA
MOLL A. védjegye

Külföldi jutalom - emlék-pénzesel a párisi világtáll-táiban 1858-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ címzett gyógyszerár Bécsben.

ÓVÁS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adtak el, melyek saját utasítványaimmal szóról azonosak és saját nevem aláírásával vannak hamisítva, s így kúlakra nézve gyártmányaimmal könnyen összetévesztethetők. — minél fogva azon észrevétellel övök mindenkit ezen hamisítványok megvételétől: hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes katulyát, valamint az adagok papírjait hivatalosan leteteményezett védmárkkal vannak ellátva.

Ara egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok, rendkívüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert háziszerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kézeinknél levő hálaíratok a legértelemesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásoknál, emésztésihiány és gyomorhervél; továbbá: gör-csök, vese- és ideges bajokban, szivdobogással, idegesség okozta főfájással, vértódulással, csuszos fogfájdalommal, végül hysteriára, bukóra és huzamos hanyásra hajlammal stb. a legjobb sikerrel alkalmazhatók, s a legártóbb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levelezés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógy mód eredménytelenül kimerítettek, ez egyszerű háziszerek folyamodtak, és ebben rongált egészségüknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszerrel megelégek. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezei gazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvek, kiknek ezelőtt még a leghírhedtebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségük csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állított helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik szám alatt. UHL JÓZSEF ur kereskedésében, granátos-utczában.

Ezen cizégek alatt szintén megrendelhető:

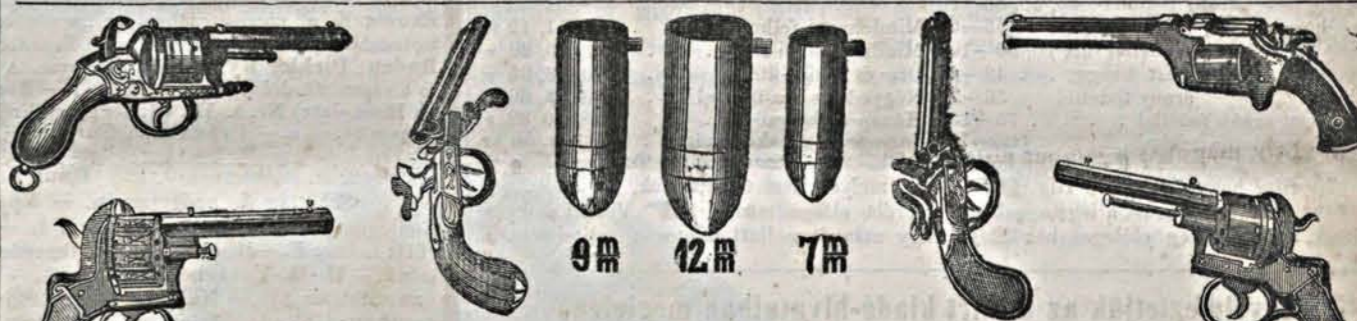
a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. 0. é.

Az üvegek el vannak látva védmárkkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és cizkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsír-faj a Dorsch-halnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatot, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen epen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer a mell-és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csusz, idült bőrkülfés, személytelen, ideg- és több más bajokban alkalmaztatik.

508 (32-50)

MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storeh“ Tuchlauben.

Kiszela Károly fegyvergyáros,

Pesten, országút, a Zrínyi-köszéház átellenében,

ajánlja gazdagon berendezett raktárát revolverek és hátultöltő pisztolyokból, a legújabb és legjobb rendszer után, a legjobb minőségben.

- Ókól vagy zseb-revolver, 6 lövetű, 7 m/m, kicsiny, egyszerű mozgással, vésés nélkül . . . 9-9.50 kr.
- Ugyanaz vésve . . . 10-10.50 „
- Ugyanaz elefántcsont markolat-tal, vésve . . . 14-18 ft.
- Ókól-revolver, 9 m/m, nagyobb, egyszerűbb mozgással, vésés nélkül . . . 11-12 „
- Ugyanaz kettős mozgással, vésés nélkül . . . 14-14.50 kr.
- Ókól-revolver 12 m/m, nagy, egyszerű mozgással, vésés nélkül . . . 14-18 ft.
- Lefauchaux-revolver csövel, 6 lövetű, 7 m/m, kicsiny, egyszerű mozgással, vésés nélkül . . . 12-12.50 kr.
- Ugyanaz egyszerű mozgással, vésve . . . 12.50-13 ft.
- Ugyanaz kettős mozgással vésés nélkül . . . 14-14.50 kr.
- Ugyanaz kett. mozgáss. vésve 16-16.50 „
- „ „ ebenfa-markolat-tal . . . 18-20 ft.
- Ugyanaz kettős mozgással, elefántcsont-markolat-tal . . . 22-30 „
- Ugyanaz 9 m/m, közép nagyságu, kettős mozgással, 6 lövetű, vésés nélkül . . . 16-17 „
- Ugyanaz kettős mozgással, elefántcsont-markolat-tal . . . 22-30 „
- Ugyanaz 9 m/m, közép nagyságu, kettős mozgással, 6 lövetű, vésés nélkül . . . 16-17 „
- Ugyanaz kettős mozgással, elefántcsont-markolat-tal . . . 22-30 „
- Ugyanaz kettős mozgással, elefántcsont-markolat-tal . . . 24-36 „
- Ugyanaz kettős mozgással, elefántcsont . . . 28-45 „
- 10 és 12 lövetű revolverek, dia-fa-markolat-tal . . . 28-36 „
- Ugyanaz elefántcsont-markolat-tal . . . 45-50 „
- Lancaster-revolver, 6 lövetű, 12 m/m, csövel, nagy . . . 28 „
- Egy pár egycsövű hátultöltő pisztoly . . . 9-10 „
- Egy pár kétécsövű hátultöltő pisztoly . . . 15-18 „
- Egy pár egycsövű Lefauchaux pisztoly . . . 10 „
- Egy pár kétécsövű Lefauchaux pisztoly . . . 18-20 „
- Rez-töltések, erősen töltve, száza: 9 m/m. 12 m/m. 3 ft. 20 kr. 3 ft. 60 kr. 4 ft.

Töltés-tartók, tokok, csomagolás, a legújanyosabb számítottatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan s a legnagyobb gondalal teljesítetnek. Nem tetszés esetében 14 nap alatt minden fegyver kicseréltek. 733 (3-12)

Valamennyi fegyver löképessegéert jótallas vállaltatik.

1000 frt fogadásul!

hogy az egész birodalomban és sok más országban senki sincs, ki miként

Brauswetter János chronometer- és műóras Szegeden

12 éven át külföldön és a francia Svéc legjobbjai arányában az óraművészet minden titkait magáévá tette, a hozzávaló gépeket beszerzte, és Münchenben az elméleti és gyakorlati vizsgálatot addig meg senki által meg nem közelített eredménnyel letette volna; ki továbbá üzte 22 évi főállása óta annyi órát, és mindezeket, újakat úgy mint javításokat, saját találmány gépek és eszközök segítségével, 40 évi tapasztalás alapján, saját vezetése alatt oly jó állapotba helyezte, és személyesen, a szobrákat függő vagy fekvő, egyszóval minden helyzetben és rázkódásokban oly arányosan és pontosan szabályozva adta volna át a t. cz. közönségnek, mint azt ő tette, és jövőben is tenni fogja. Azonfölül tölem minden óra végére egy 10 évi, és minden óráról megrendelője 5 évi írásbeli jótállásról szóló iratot kap, használati utasítással együtt.

Hogy a mondottak folytán óráim minden tekintetben a legjelesebbek, legpontosabbak és legújatosabbak, az magától értetődik.

Igen gyakran ismétlődő utáncélások és dícserelevek es. k. katonai és polgári egyenektől, valamint órásektől, még fővárosokból is, bizonyítványok, bizonyítékok tömnyelen száma, mik a mondottak igazságot megrendítik, nálam megtekinthetők. Segédek nagy száma, kik nálam dolgoztak és tanultak, ezt szintén bizonyíthatják. Arany- és ezüst órák és lényok a m. kir. ellenőri hivatal által megvizsgáltatva, és minden nemben a legújabb és legdjesebb választékban kaphatók.

Férfi órák.	Frt.	Női órák.	Frt.
Ezüst cyl. óra 4 rubinnal	10-12	Ezüst cylindr.	13-18
» felpattanó v. arany sz.	12-13	Arany női órák 4 és 8 rub.	25-30
» arany szegélyvel, felpattanó	13-14	» női óra, zománcz.	31-36
» cylindr óra 8 rub.	15-17	» detto, arany fed.	36-40
» cylindr dupla tokkal	15-17	» detto, zománcz, gym.	42-48
» kristályüveggel	15-17	» női óra krist. üveggel	42-45
» horg.-óra 15 rub.	16, 18-20	» detto, dupla tokkal 8 rub.	45-48
» horg.-óra dupla tokkal.	18, 20-24	» detto, zománcz, gym.	58-65
» angol horgony-órakristály-üveggel	18, 20-24	» női horgony-óra	45-48
» ugyanazok duplatokkal.	22-28	» » krist. üvegg.	56-60
» tábori horgony-óra dupl.	22-28	» dupl. tokkal	45-56
» horgony rem. fűnél felhuzható krist. üvegg.	28-36	» detto, zománcz, gym.	70-80
» detto dupla tokkal	38-40	Serkentő, órával együtt 7 ft. 8 napos 18, mely gyertyát is gyújt 9 ft.	718 (8-17)
» tábori horgony rem.	38-45	Ezenkívül minden egyéb kívánható óra kapható, úgy munkás-órák is.	
Arany horgony-óra 15 rub.	35, 40-44		
» arany fedéllel	45, 50, 55-60		
» horgony-óra dupla tokkal	55-60		
» arany fedéllel 65, 70, 80-100			
» horgony-óra krist. üvegg.	42-44		
» arany fedéllel	56-75		
» rem. arany fedéllel	75-130		
» detto dupla tokkal	100-180		

Ezüst óraláncok 3-8 ftig, hosszuk 6-15 ftig, 3-mas száma aranyláncok rövid 15-70 ftig, hosszu 35-100 ftig. Órák, melyek nem tetszőnek, kicserélhetnek. Órák, arany s ezüst a legmagasb árú cserébe elfogadtatnak. Vidéki megrendelések a pénzüsség előleges beküldése vagy utánvét mellett pontosan teljesítenek.

Figyelmeztetjük az alulírt kiadó-hivatalban megjelenő

ily című, képekkel díszített, népszerű munkára.

A MAGYAR SZABADSÁGHARCZ

története, 1848-1849.

Egykoru folyóiratok, jelesebb honi s külföldi munkák, emlékiratok s szemtanúk előadása nyomán. — 50-60 negyedréti iven, 70-80 képpel.

Az egész munka előfizetési ára 3 ft. (Későbbi bolti ára 4 ft.)

Megjelent eddig az I. és VIII. füzet.

Nincs korszak a magyar nemzet történetében, mely az események rohamos fejlődése folytán, melyebb nyomokat vágott volna nemzetünk életébe, mint az 1848-1849-diki véres dráma. A magyar, tömörülve a jogvédelem zászlója alatt, ekkor mutatja meg a világnak, hogy méltó helyet foglal a nemzetek sorában, s gyávan nem fog elcseszevni soha. Nagy napok voltak azok s illó, hogy az nkok tisztelben tartásuk azokat!

Most, midőn a sajtó szabad s nem szegik szárnyát a gondolatoknak — úgy hiszszük, a magyar olvasóközönség kedvesen fogja venni oly munka megjelenését, mely a szabadságharcz híven s népszerű nyelven irt történetét tartalmazandja.

Alulírt kiadó ugyanis tapasztalván, hogy a magyar irodalom még nélkülöz oly művet, mely a magyar szabadságharcz történetét népszerű, világos, mindenki által könnyen érthető nyelvezeten adná elő, legközelebb e nemben egy bátorjelelmű és mindamellett igen olcsó munkát fog közrebeosztani, melyre ezennel felhívjuk a nagyközönség pártoló figyelmét.

A munka igen csinos kiállításban fűzetekint fog megjelenni — mintegy 50-60 ivnyi, 4-edrét alakú, terjedelemben, mely egy jó izmos kötetet tesz ki.

Hozni fog minden egyes füzet 6-8, a szöveg közé metszett esinos képet. Ezenfölül mellékelve lesznek még a műhoz csatárképek, melyek könnyen szemlélhetővé teszik a csaták mikénti lefolyását. Szóval, kiadó mindent elkövet, hogy a munka mind díszesebb s érdekesebb kiadásban jelenjék meg.

Előfizetési ára:

a 10 fűzetben megjelenő teljes munkának 3 forint.

Az előfizetési pénzek a kiadóhoz bérmentve intézendők vagy utánvételt melletti kifizetendők.

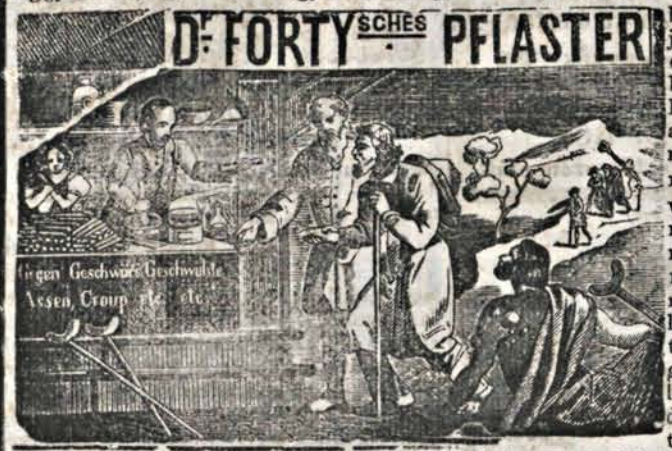
Ajánljuk a korszerű művet a közönség pártfogására.

Heckenast Gusztáv, kiadó. Vargyas Endre. Pest, egyetem-utca 4. sz.

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a

Forty orvos-féle általános SEB-TAPASZ,

mely rendkívüli gyógyereje, elváltató, érlelő s fájdalmat csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztos s egyszerűs mind gyökeres gyógyulást eszközöl különemű bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, légszomj, bőrkés-barnaság, hártásgyík (Croup, angina) mindenne-mű megsértések, harapás, szúrás, vágás vagy égés által támadható s e bek, megforrasások, darázs- vagy méhszúráások, konok-fekélyek, szuszok (Con-tusiók) — meglépő gyors fájdalomcsillapításával — rögzített daganatok, gümők, tylyogok, pokolvar

(carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyédek, verkélek, minden mirigybetegségek, görvyes fekélyek, fagydaganat, ujféreg, kórmentreg, vándor, tagszivás, csontszü, kifacsamítás és megáradások, helyi esz; továbbá a szülési folytáni lábfelakadások, és sebek, fájós fekélyzet vagy már genys nő mell. — Sok nő már csirában volt emlőráktól, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebészi műtétek megelőzésével — egyedül ezen jeles septaspasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen bemélyedt bármimemű szálka, vagy darázs és méhfulánkja csupán ezen tapasztasz rövid idei használata folytán eltűnik, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebészi műtét és fájdalom nélkül könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nemsokára bekövetkezik.

Ezen megbeszélhetlen gyógyszer, melynek jelensége leghitelesebb egyének számos s különös kívánatra bármikor felmutatható bizonyítványait által már régen a legfőnyesebben elismertettet — rendkívüli, s legkülöneműbb esetekben megpróbált hatásánál és feltűnő sikerűs eredményeinél fogva, melyek használata által megelavult bajokban is életretnek, jól megalapított és elterjedett híret kétségbevonhatlanul igazolja.

A csomagok ára 50 kr. és 1 ft. használati utasítással együtt.

Központi küldeményező raktár: Pesten TÖRÖK JOSEF gyógyszerész urnál király-utca 7-ik szám alatt.

Továbbá kapható Pesten: Jezovits M. a „magyar királyhoz“ címzett kir. udv. és Scholtz János a „szentháromsághoz“ nevezett városi gyógyszerárban, és Emresz K. a väci-utczában az „arany oroszlanhoz“ és az uni-utczában a „két matrózhoz“ címzett üzletében. — Botka és társainál a nagymező-utca 45. sz. a. — Budán: Pichler Gyözö kir. udv. gysz. A Krisztinavárosban Wiaschek E. gyógyszerész és a császfürdői utóháznál. — Bécsben: Plebán F. Xav. gysz. urnál (Stoek im Eisenplatz) Nr. 1. Dr. Girtler gysz. — Freiburg 7. sz., dr. Strasky Nándor Kármester-strasse 34. sz. a. — Pragában: Fürst J. — Grazban: Dr. Grablovič V. — Aradon: Szarka K. — B. Ujfalu: Vass Jend. — Békés-Csabán: Biener B. — Debre-czenben: dr. Róthschnek V. E. — Duna-Földvaron: Nádhera P. — Egerben: Plank Gy. és Schüttig J. gyógyszerészek. — Eperjesen: Isogy Gy. — Ersekújvárott: Conlechner J. — Esztergomban: Kepl L. — Gyöngyösön: Kocianovich J. — Győrött: Lehner F. — H. Szoboszlón: Beszedes J. — Hajoson: Az ottani m. k. postahivatalnál. — H. M. Vasarhelyen: Oblat L. — Hőgyészen: özv. Fischer Kr. gysz. — Jólsvan: Maletér Alb. — Kaposvár: Schröder S. — Kassán: Koregtó A. — Komáromban: Grötschel Zsigmond. — Léván: Boleman Ede. — Makón: Weil M. — Maros-Vasarhely: Bucher M. — Miskolcson: Dr. Csáthi Szabó J. — Mohácson: Kreitt G. — N. Kanizsán: Wajdits J. — N. Szébenben: Zóhrer J. F. N. Szombaton: Pántotsek R. — N. Varadon: Huzella M. — Nyir-Bathórón: Sztruhár J. Nyiregyhá-zán: Kovács S. — Pakson: Malatinszky S. — Pécsen: Sipőcz J. — Podolinban: Fayx József. — Pozsonyban: Pisztory B. — Rimaszombatban: Hamaliár K. — Rozsnyón: Pösch J. és Hirsch J. N. — Sopronban: Bock Gy. — Selmeczen: Vitkovics János. — Szabadkán: Hofbauer V. — Szathmaron: Jurácske D. — Sz. Pétervárott: Braun J. — Sz. Györgyön: Neumann F. K. — Szombathelyen: Pillich F. — Temesvá-rott: Pöcher J. E. és Quiring A. gysz. — Tescón: Agoston Gy. — Ungvárott: Oko-litsny J. — Vasvárt: Arady P. és Rossák A. — Varszezen: Flann L. — Veszpremben: Ferenczy K. — Zarámban: Mitlbach Zs. — Zirczen: Tejfel J.

Kolozsvárott: BINDER K. gyógyszerésznél. Brassón: FABICK E. és GYÉRYANFFY J. és FIANAL. Hatszegen: MATEFI B. gyógyszerésznél. Czernowitzban: SCHIRCH J. nál. Foraktár Moldvaországra neve: Jassiban: JASSINSKI A. gyógyszer. A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hájlandók lennének, felszólítanak, miszerint e részben ajánlataikat ezen gyógyszer készítő-jéhez FORTY LÁSZLOHOZ címzve: Badára beküldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesít. 843 (2-6) Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések az árak készpénzbeni beküldése, vagy postai utánvét mellett tüstént és legpontosabban teljesítenek.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik szám) megjelen-tek és minden hiteles könyvtárúknál kapható:

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

Irta
Fiedler Ignác.

A felek és ügykötők használatára.

Második Erdélyi telekkönyvezésre való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. 1869. (8-rét. VIII. 311 lap). Fűzve 2 forint.

Pest, február 20-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasábozott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszor- vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kladó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczárba.

Hertelendi Gábor.

A természeti hivatás megértése és követése folytán választott pályá tesz nagy-gyá és kitünővé; legkiválóbban tapasztal-hatjuk ezt a hadi pályán, melyen nemzetünk a legutóbbi időkig oly tehetségeket és hő-söket mutathat fel, kik szerény körből ön-erejük által kiemelkedve magasodtak fel, a magyar névre hirt és dicsőséget árasztan-dók. Ily belső hivatás sugallata folytán emel-kedett hőseink sorába azon férfi is, kinek arcképe és életvázlatát itt közöljük.

Hertelendi Gábor, régi magyar nemes családnak ivadéka, Hertelendi Ádám és Csáni Erzsébet fia, — mint maga feljegyzé — 1742-ben, szept. 7-én Vasvármegyében Gosztony helységben született. Iskoláit Kőszeg városá-ban járta, de lelke a katonai pályára vonzá, s szülői tudta és akarata nélkül tizenhét éves korában, — mint maga írja életrajzi adataiban — „szü-létese helyből titkon lett eltá-vozása után katonává lett.“ Esztergomba vetődött a bátor fiú és ott 1759. febr. 27-én gróf Kálnoky Antal huszár ezredébe felcsapott közlegény-nek.

Itt kezdte Hertelendi azon ismereteket és tudományokat magának megszerezni, melyek választott pályáján elő-menetelére nézve okvetlen szükségesek voltak; és kitartó szorgalmával végre elérte, hogy nyolcz évi és három havi közlegénység után 1767. jun. 1-én tisztségre, még pe-dig ezredesi segédségre emel-tetett. Ezzel az út előmenete-lére meg volt törve. 1776. máj. 1-én főhadnaggyá, 1783. máj. 21-én pedig másod-öss 1787. decz. 16-án főszázadosá lett. Magasra törekvő igyke-zeteinek a bekövetkezett török háboru nem-sokára tágasb tért nyitott. Már 1789. szept. 16-án a kimpolungi merész vállalatnál a hi-vatalos hadi jelentésben a kitüntetettek so-

rában találjuk; azonban nevének hervadha-tatlan híret a francia háboruk alatt szerezte. Midőn 1793-ban az Offenbach és Esslingen ellen intézett előnyomulásnál hősiességének első kitünő jelét adta, az Elsassa visszavonuláskor a wendemeimi erdőben sebet kapott, melynek fájdalmait nemcsak a gyógytudo-mány enyhíté, de az elismerés is, melynek folytán 1794. jan. 15-én őrnagyságra emel-tetett. Felgyógyulása után Riese tábornok

héten át szigoru ébersége által az előrsi terhes vezényletnek emberül megfelelt, ha-nem egyedül az ő belátásának és tapasztala-tainak volt az is tulajdonítható, hoy a Maas folyón keresztül a dandárcsapatnak — külö-nösen máj. 29-én Boiselleből Dinant-on ke-resztül — veszedelmes visszavonulása, az ellenség ellenében sértetlenül megtörténhe-tett. E siker jutalmául 1797-ben alezredes lön; a cassanói csata pedig (1799. april 27.)

HERTELENDI GÁBOR.

hozá Mária Terézia keresztjét hozá meg később (1801.) számára. Ugyanis, az Ott és Zopf-féle osztályok, melyek a jobb szárnyat képezték, Moreau francia tábornok heves támadásait már alig bírák ki-állani; Vaprio az ellenség ke-zébe esett, és e szárny több császári zászlóalja már a szét-szórattás és megsemmisítés pil-lanatában állott, midőn Her-telendi osztálya élén az in-gadózó zászlóaljok oldalán terem, és háromszor egymás-után vitézi rohammal támadja meg az ellent, mig végre ezre-dének még két osztályát vonva magához, a francziák balszár-nyának közepére tör, itt is kétszer merényel támadást, mire azután az ellenfél, erősen teljes rendtelenségbe hozva, meghátrált; egy hatodik tá-madására pedig egész ezredével teljesen megtöré az ellenség sorát. Hertelendi e hősi tá-madásainak kétszáz elesett francia lett áldozata, azonki-vül háromszáz fogoly esett kezébe, bevette az ellenség hadifőszállását Insago hely-séget, az előnyomuló csapa-tok pedig újra elfoglalták Poz-zot és Vapriót. Szóval az oszt-rák hadsereg jobb szárnyá-nak e fényes diadala, mely egy zászló, tizenkét ágyú, egy vető mozsár, hat társzeker és

2800 fogoly kézrekerítésével lett koronázva, — legnagyobb részben a vitéz Hertelendi hőies támadásainak volt köszönhető. Ha-sználó vitézséggel harcolt Hertelendi Tre-